

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
DIREKTORAT ZA INFORMATIKO

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD

CENTRALNI APLIKACIJSKI GRADNIK IO MODUL

Usmeritve in pogoji uporabe

Različica dokumenta: 1.0

Datum: 06.04.2017

VSEBINA

1. Uvod.....	3
1.1 Namen dokumenta.....	3
1.2 Kratak opis IO modula	3
1.3 Kontaktni podatki.....	4
1.4 Postopek za preverjanje možnosti uporabe IO modula.....	4
1.5 Postopek v zvezi z uporabo IO modula	4
1.5.1 Vzpostavitev distribucijske zbirke na IO modulu	4
1.5.2 Integracija odjemalskih sistemov na distribucijsko zbirko znotraj IO modula.....	5
1.5.2.1 Neposredna integracija na distribucijsko zbirko podatkov znotraj IO modula.....	5
1.5.2.1 Integracija na distribucijsko zbirko podatkov znotraj IO modula preko Pladnja	6
2. Pogoji za uporabo in vidiki delovanja IO modula na infrastrukturi MJU ...	7
2.1 Pravno formalni vidik.....	7
2.2 Organizacijski pogoji	7
2.3 Tehnološki vidik	7
2.4 Poslovni vidik	7
Priloga.....	8

1. Uvod

1.1 Namen dokumenta

Dokument je namenjen pridobitvi osnovnih informacij o načinu in ključnih funkcionalnostih delovanja gradnika IO modul (v nadaljevanju IO modul). Institucija, ki je lastnica podatkov, ki jih želi deliti z drugimi uporabniki (v nadaljevanju: Podatkovni vir) bo lahko na podlagi preučitve dokumenta ocenila, ali je IO modul primerna in smiselna rešitev za uporabo v okviru njenih potreb.

1.2 Kratek opis IO modula

IO modul je standardizirana platforma namenjena distribuciji podatkov, ki jo lahko upravljavci podatkovnih virov uporabljajo za distribucijo svojih podatkov, zakonsko upravičenim odjemalcem. Deluje na način, da Podatkovni vir (institucija, upravljavec podatkov) na infrastrukturi MJU razpolaga s svojim varnim prostorom znotraj IO modula, v katerem vzpostavi in vzdržuje distribucijsko kopijo svojih podatkov. Podatkovni vir ima nad distribucijsko kopijo svojih podatkov nadzor, ki ga mora imeti po ZVOP-1 (odločanje o tem, katerim uporabnikom bo posredovala svoje podatke in za katere namene, določanje nabora podatkov, ki se v konkretnem primeru posredujejo uporabniku, beleženje vseh dostopov in poskusov dostopov do podatkov, vpogled v dnevnik dostopov). Podatkovni vir je odgovoren za kvaliteto in ažurnost podatkov v svoji distribucijski bazi podatkov, kar lahko zagotavlja z različnimi tehnološkimi pristopi.

Ministrstvo za javno upravo zagotavlja infrastrukturo za delovanje distribucijske baze podatkov, poleg tega pa zagotavlja tudi delovanje gradnika IO-modul, preko katerega se podatki posredujejo zakonsko upravičenim uporabnikom (odjemalci, odjemalski sistem).

Ključne značilnosti in funkcionalnosti:

- omogoča učinkovit distribucijski sistem, katerega upravljanje je pod nadzorom podatkovnega vira,
- institucije brez lastnega distribucijskega sistema dobijo možnost za varno, zanesljivo in učinkovito zagotavljanje podatkov zakonsko upravičenim uporabnikom,
- zagotovljene so vse funkcionalnosti, ki jih podatkovni vir potrebuje v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (filtriranje, nadzor in sledljivost dostopov, dinamično modeliranje nabora podatkovnih atributov glede na konkretnega uporabnika in namen)
- zagotavljanje konsistentne elektronske sledi, vključno z vsebino posredovanih podatkov in metapodatki, zabeleženi so tudi neuspešni poskusi dostopov,
- sistem deluje na infrastrukturi MJU, kjer je tudi zagotovljen nadzor nad delovanjem gradnika in ukrepanje v primeru nepričakovanih izpadov,
- vzdrževanje in nadgradnje sistema so v domeni MJU, podatkovni viri pa lahko na osnovi svojih potreb podajo predloge za nadgradnje si ciljem širitve nabora funkcionalnosti s poudarkom na več namenskosti,
- komunikacija z odjemalci podatkov poteka na osnovi spletnih servisov,
- število odjemalcev je neomejeno, kot tudi število distribucijskih baz

- institucije dobijo testno in produkcijsko okolje,
- enostavno dodajanje novega odjemalca (preko GUI);

Podatkovnemu viru sta na voljo testno in produkcijsko okolje.

1.3 Kontaktni podatki

Ime in priimek skrbnice IO modula na Ministrstvu za javno upravo (MJU): Azra Botonjić tel. 01 478 8692, elektronska pošta: gradniki.mju@gov.si.

1.4 Postopek za preverjanje možnosti uporabe IO modula

V nadaljevanju je opisan postopek Uporabnika za povezavo z IO modulom na infrastrukturi MJU:

1. **Pridobitev osnovnih informacij o IO modulu in pogojih uporabe:** Podatkovni vir v tem dokumentu pridobi osnovne informacije o delovanju IO modula, več informacij pa je na voljo na spletišču gradnika: <http://io-modul.sigov.si/>.
2. **Posredovanje formalne pobude Uporabnika:** Če Podatkovni vir oceni, da je uporaba IO modula za njegove potrebe smiselna, posreduje na MJU izpolnjen obrazec »Zahtevek za integracijo novega Podatkovnega vira na IO modul«, ki je priloga tega dokumenta (Priloga).
3. **MJU formalno obravnava zahtevek za uporabo IO modula.** MJU se s Podatkovnim virom uskladi, glede morebitnih dopolnitev zahtevka ter pisno odgovori glede možnosti uporabe IO modula ali pa zahtevo zavrne.
4. Po pridobitvi osnovnih informacij, običajno sledi eden ali več tehničnih sestankov na katerem se določijo vse podrobnosti povezane z vzpostavitvijo nove baze distribucijske baze ter integracije morebitnih odjemalcev podatkov.

1.5 Postopek v zvezi z uporabo IO modula

Koraki v nadaljevanju se izvedejo, če je bil s Podatkovnim virom sprejet dogovor o uporabi IO modula.

1.5.1 Vzpostavitev distribucijske zbirke na IO modulu

1. Na pobudo Podatkovnega vira ali MJU se pred začetkom integracije izvede usklajevalno tehnični sestanek, katerega se praviloma udeležijo tudi zunanji izvajalci oz. osebe, ki izvajajo vzdrževanje sistema, kjer se podatki nahajajo. Pred sestankom je zaželeno, da Podatkovni vir preuči vsa s strani MJU posredovana gradiva in informacije.
2. Podatkovni vir izpolni »Obrazec za pomoč pri izdelavi distribucijske tabele«, s katerim se določijo ključni elementi potrebni za pripravo prazne distribucijske tabele na IO modulu. Izpolnjeno tabelo je potrebno posredovati skrbniku IO modula, ki zagotovi, da se izvede

priprava prazne baze na IO modulu. O zaključku priprave baze je podatkovni vir obveščen s strani skrbnika IO modula.

3. Podatkovni vir vzpostavi mehanizem, ki mu bo omogočil inicialno polnjenje in redno osveževanje sprememb v novi distribucijski zbirki podatkov na IO modulu. Način in frekvenca osveževanja podatkov v distribucijski bazi je odvisna od potreb Odjemalcev podatkov.
4. Podatkovni vir ob napotkih in pomoči s skrbnikom IO modula pridobi ustrezne dostope in pravice za potrebe polnjenja distribucijske baze. Podatkovni vir bo za zaščito komunikacije med svojim zalednim sistemom in distribucijsko bazo na IO modulu, pridobil dve kvalificirani digitalni potrdili, ki naj bosta izdani za splošni naziv. Eno potrdilo bo uporabljeno za testno, drugo za produkcijsko okolje. Skrbnik sistema uredi administracijo novega podatkovnega ter uredi ustrezne pravice za dostop do aplikacijskega vmesnika IO modula za potrebe Podatkovnega vira.
5. Za inicialno polnjenje testne baze bo Podatkovni vir prejel nabor testnih oseb, katerim bo pripisal testne podatke v skladu s svojo podatkovno strukturo. Podatki bodo nato na voljo vsem novim odjemalcem za namen testiranja.
6. Po uspešno izvedeni integraciji na testnem okolju in potrjenih testih se izvede integracija na produkcijsko okolje.

1.5.2 Integracija odjemalskih sistemov na distribucijsko zbirko znotraj IO modula

Odjemalski sistemi lahko do podatkov, ki se nahajajo v distribucijski zbirki na IO modulu, dostopajo neposredno z integracijo na IO modul ali posredno preko IS Pladenj, ki je že v popolnosti integriran z IO modulom. Način dostopa Odjemalskega sistema do podatkov v IO modulu (neposredno ali preko Pladnja) se sprejme skupaj z upravljalcem podatkov, na osnovi informacij o potrebah Odjemalcev. Običajno je dostop do podatkov preko Pladnja smiseln, če ima Odjemalec potrebo po pridobivanju podatkov tudi iz drugih podatkovnih virov.

1.5.2.1 Neposredna integracija na distribucijsko zbirko podatkov znotraj IO modula

V primerih ko, odjemalski sistem potrebuje podatke le iz ene podatkovne zbirke znotraj IO modula je smiselno vzpostaviti neposredno integracijo na IO modul. Za izvedbo integracije odjemalskega sistema na distribucijsko zbirko znotraj IO modula mora upravljalac odjemalskega sistema zagotoviti:

- dogovor z lastnikom (institucijo) podatkovne zbirke o uporabi podatkov (v primeru dostopa do podatkov iz CRP je potrebno z MNZ-jem skleniti pogodbo o uporabi podatkov ter pridobiti pozitivno mnenje Informacijskega pooblaščenca o izvedbi integracije). Za druge podatkovne zbirke se sklene tripartitni SLA dogovor o razmejitvi odgovornosti pri posredovanju in uporabi podatkov. Vzorec dogovora ja na voljo pri skrbnici IO modula.

- dva certifikata (testno in produkcijsko okolje), ki sta potrebna za administracijo pravic za pridobivanje podatkov znotraj posamezne distribucijske baze, ki se nahaja znotraj IO modula.
- Informacije o načinu izvedbe klicev ter parametrov za posamezno distribucijsko zbirko so na voljo v dokumentu: Informacije za institucije, ki bi želele pridobivati podatke iz IO modula.

1.5.2.1 Integracija na distribucijsko zbirko podatkov znotraj IO modula preko Pladenja

V primeru, da se odjemalski sistem za izvedbo svojih procesov potrebuje podatke iz več podatkovnih virov je v tem primeru najbolj smiselna vzpostavitev integracije na sistem za elektronsko izvajanje poizvedb oz. Pladenj. Pladenj je že v popolnosti integriran tako z IO modulom in s tem posledično ima že vzpostavljene mehanizme ter odprte možnosti za pridobivanje podatkov iz vseh distribucijskih zbirk, ki se nahajajo znotraj njega. Po drugi strani pa je Pladenj že povezan z več kot 20 podatkovnimi viri za potrebe že obstoječih odjemalskih informacijskih sistemov (eSociala, eUprava, eJN). Prav tako je možno za potrebe odjemalskega sistema vzpostaviti nove povezave na relaciji Pladenj – podatkovni vir.

V primeru integracije na podatkovne vire z uporabo Pladenja je ključna prednost v tem, da odjemalski sistem izvede le eno integracijo in to je na Pladenj. Vse že obstoječe integracije s podatkovnimi viri na Pladnju se lahko vključijo v proces pridobivanja podatkov za potrebe odjemalskega sistema, kot se lahko izvede integracija na nove podatkovne vire, ki še niso povezani s Pladnjem. Z vidika odjemalskega sistema so stroški integracije s številnimi viri lahko na ta način občutno znižani. Seveda se za vsako integracijo na posamezen podatkovni vir mora lastnik odjemalskega sistema neposredno dogovoriti z virom podatkov, tehnični del izvedbe pa se prepusti MJU oz. skrbniku posameznega gradnika. Informacije o delovanju Pladenja in ključnih funkcionalnostih so na voljo v dokumentih: Pladenj B51 Interoperabilnostni sistem za izvajanje elektronskih poizvedb ter Usmeritve in pogoji uporabe Pladenj.

2. Pogoji za uporabo in vidiki delovanja IO modula na infrastrukturi MJU

2.1 Pravno formalni vidik

IO modul je nameščen in deluje na infrastrukturi MJU in ga za potrebe distribucije podatkov lahko uporabljajo organi državne uprave, ki so delujejo znotraj omrežja HKOM.

2.2 Organizacijski pogoji

Za ureditev medsebojnih pravic in obveznosti uporabo IO modula se

1. MJU z vsakim Podatkovnim virom (Institucijo), ki bo vzpostavila svojo distribucijsko zbirko znotraj IO modula, podpiše Dogovor o uporabi centralnega aplikacijskega gradnika IO-modul;
2. MJU skupaj s Podatkovnim virom in Odjemalcem podatkov podpiše tripartitni dogovor s katerim se razmejijo odgovornosti pri uporabi podatkov iz distribucijske baze. Vzorec SLA dogovora je na voljo pri skrbniku gradnika na MJU.

2.3 Tehnološki vidik

Na izhodiščni spletni strani IO modula (<http://io-modul.sigov.si/>) so na voljo osnovni dokumenti z informacijami za Podatkovne vire, ki bi želeli vzpostaviti distribucijsko zbirko svojih podatkov znotraj IO modula, kot tudi za Odjemalske aplikacije, ki bi želele pridobivati podatke iz distribucijske zbirke postavljene na IO modulu. Za potrebe kreiranja nove distribucijske baze znotraj IO modula, mora Podatkovni vir zagotoviti izpolnitev obrazca IO-modulObrazecZaPriključitev.xls. Na osnovi podatkov iz obrazca bo znotraj IO modula vzpostavljena nova distribucijska zbirka podatkov za potrebe Podatkovnega vira. Podatkovni vir z lastnim mehanizmom zagotovi inicialno ter nadaljnje izvajanje polnjenje podatkov v distribucijski bazi. Nova distribucijska baza se običajno poimenuje po naslednjem principu, predpona IO - naziv sistema oz. okrajšava (npr. IO-CRP).

2.4 Poslovni vidik

Za Podatkovne vire, ki izpolnjujejo pogoje navedene v poglavju 2.1.1, je uporaba IO modula brezplačna. Če podatkovni vir ugotovi, da bi bila za popolno izpolnjevanje zahtev potrebna nadgradnja IO modula, pripravi podrobne zahteve za dodatno funkcionalnost in jih posreduje skrbniku IO modula na MJU. Slednji bo ocenil primernost zahtev za nadgradnjo in Podatkovnemu viru podal odgovor o možnosti nadgradnje. Če je nadgradnja možna glede na splošno uporabnost nadgradnje in druga merila, skrbnik IO modula na MJU odloči ali bo stroške nadgradnje pokril MJU ali pa bo moral stroške nadgradnje pokriti Podatkovni vir. V primeru, ko bi nadgradnja IO modula za potrebe Podatkovnega vira presegala razpoložljiva sredstva MJU za tovrstne posege, lahko MJU Podatkovnemu viru predlaga skupno financiranje nadgradenj. Podrobnosti glede sofinanciranja dorečeta Podatkovni vir in predstavnik MJU na skupnem sestanku ali v pisni obliki (dopis). Če je nadgradnja možna, se v odgovoru poda morebitne dodatne pogoje glede nadgradnje in možen rok izvedbe nadgradnje.

Priloga

Zahtevek za integracijo novega Podatkovnega vira na IO modul

1. Podatki o Podatkovnem viru

Naziv organa:

Naslov organa:

Kontaktna oseba:

Podpisnik dogovora:

Polni naziv IS oz. podatkovne zbirke:

Kratek naziv IS:

Navedite na kateri infrastrukturi je trenutno nameščena podatkovna zbirka:

Podajamo zahtevek za vzpostavitev distribucijske baze podatkov znotraj IO modula za zgoraj navedeno bazo podatkov.

2. Podatki o podatkovni zbirki Podatkovnega vira

1.1 Kratek opis podatkovne zbirke

Navodilo: Opišite ali pripnite dokument z opisom vašega informacijskega sistema (podatkovne zbirke), iz katerega bo razviden namen, glavne funkcionalnosti, število pričakovanih odjemalcev podatkov ter predvidena frekvenca poizvedovanja po posamičnem odjemalcu na letni ravni.

1.2 Predvideni rok za integracijo na IO modul

	datum
predvideni rok za integracijo na TESTNO okolje	
predvideni rok za integracijo PRODUKCIJSKO okolje	

Navodilo: Navedite roke vzpostavitve storitve za namene testiranja in za produkcijsko uporabo.

3. Pričakovana razpoložljivost distribucijske baze

Termini pričakovane uporabe storitve						
Tip termina	Ponedeljek (od – do)	Torek (od – do)	Sreda (od – do)	Četrtek (od – do)	Petek (od – do)	Sobota, Nedelja, (od – do)
Glavnina uporabe						
Manjši obseg uporabe						
Uporaba v izjemnih primerih						

Pričakovana frekvenca uporabe (ocena števila klicev servisa)						
Tip termina	Ponedeljek (od – do)	Torek (od – do)	Sreda (od – do)	Četrtek (od – do)	Petek (od – do)	Sobota, Nedelja, Prazniki (od – do)
Ocena števila klicev						
Predvideni termin/ni pričakovane povečane uporabe						